

groninger gedenkwaardig heden

Teksten, Wapens en Huismerken van 1298 tot 1814 door A. Pathuis, oud-hoofdarchivist bij het Rijksarchief te Groningen ca. 1000 pagina's met 111 foto's en met 940 afbeeldingen van huismerken. formaat: 16 x 24 cm. prijs f 137,50

Wie denkt dat Pathuis' nieuwe boek iets om te lezen is, komt bedrogen uit. Tenminste in zoverre, dat het boek een leuk kijkboek en naslagwerk is en geen roman of vlotte geschiedschrijving. Dat even ter geleide. Eigenlijk is de enige leemte die we in het rijk geïllustreerde en geannoteerde werk ontdekken juist het ontbreken van een smeuïge introductie. Verder verwijzen we naar de door de uitgever verstrekte gegevens.

Teksten, familiewapens, huismerken en voorstellingen van allerlei aard op en in oude bouwwerken spreken bij velen sterk tot de verbeelding. Men zou deze uitingen kunnen beschouwen als mededelingen komend uit het verleden. Deze tekens zijn veelal aangebracht om latere generaties kennis te laten nemen van bepaalde feiten die toentertijd van belang werden geacht. Ofschoon in de provincie Groningen in 1910 voor het eerst in Nederland een systematische registratie van teksten en voorstellingen tot stand kwam – een aantal voortreffelijke uitgaven op dit gebied zijn daarvan getuige – werden deze 'signalen' uit het Groninger verleden nooit op verantwoorde wijze gerangschikt. Het is de grote verdienste van een man als A. Pathuis, oud-hoofdarchivist bij het Rijksarchief te Groningen en kenner bij uitstek, dat hij vanaf het midden der twintiger jaren vrijwel onafgebroken al het tot dusver bekende materiaal op het gebied van teksten, wapens en huismerken heeft gerangschikt, waar nodig, aangevuld en gecatalogiseerd. Niet alleen is hij daarbij alle vermeldingen in vroegere literatuur nagegaan; ook

volgde hij nauwgezet talrijke restauraties op de voet met het doel om materiaal dat gedoemd was te verdwijnen, toch nog vast te leggen. Zodoende ontstond een schat aan gegevens, die een onmisbare aanvulling vormen op de in archieven berustende documenten. Het hoeft geen betoog dat daarbij talrijke bronnen werden aangeboord, welke zich zowel in particuliere, als in overheidshanden bevonden. Tot in de meest afgelegen streken speurde de auteur naar materiaal, waarbij onleesbaar geworden passages na onderzoek in archieven werden geannoteerd. De oudste mededeling is uit het jaar 1298. De afsluiting werd in het jaar 1814 gezocht, omdat toen de burgerlijke stand al enigszins begon te functioneren. Het gehele, tientallen jaren, omvattende onderzoek, belooft bijna 6000 teksten; de indicering telt alleen al ongeveer 14.000 namen, waarin niet alleen persoonsnamen, doch ook streeknamen, namen van steden, dorpen, gehuchten, boerderijen en schepen zijn opgenomen. Per stad of dorp zijn naast de beschreven gebouwen en objecten tevens de functies en beroepen van de inwoners vermeld.

Grafzerk Uithuizen, 1804

Gedenksteen Zeylsgasthuis Groningen, 1668, vermeerderd met sierstenen (1751)

